

NOVUM

Muzeum Jindřichohradecka

květen 2018

SVĚT KOSTIČEK

Výstavní sál ve Svatojánské bude letos opět patřit dětem. Prostory renesančního sálu zaplní Svět kostiček světoznámé dánské stavebnice LEGO. Na vernisáži 3. května od 16.00 se mohou návštěvníci těšit i na komentovanou prohlídku s autorem výstavy Petrem Šimrem. Celý hravý svět legendární stavebnice si ale malí i velcí mohou užít až do 30. prosince letošního roku.

Na výstavě návštěvníci uvidí téměř tři sta tisíc dílků ze stavebnice LEGO. Náplní výstavy bude tematická expozice s vodní tematikou, dále vlastní tvorba a vybrané tovární sety vozidel Creator, vignettes, hrady a středověk, novinky z posledních let, filmová tvorba, edice Lego Ideas a další exponáty. Tovární sety z různých časových období budou v jednotlivých tematických celcích při vzájemném porovnávání představovat na první pohled patrné proporční, hmotové i estetické rozdíly na časové ose dle roku vydání exponátů a dostupných kostek někdejší produkce společnosti LEGO.

Pro děti bude připraven plnohodnotně vybavený dětský koutek, ke stavění ve dvou sekcích kostky Duplo i Classic – Basic. Návštěvníci si mohou také v pokladně zakoupit vybrané druhy nových stavebnic LEGO za skvělé ceny.

Marie Hazuková

MUZEJNÍ NOC V KOSTCE

Stejně jako každý rok se i letos muzeum zapojuje do celorepublikového projektu Festival muzejních nocí, jenž se koná již poctnácté. Letošní jindřichohradecká muzejní noc, která se uskuteční v pátek 25. května, vychází tematicky z výstavy Svět kostiček, která představí proslavenou stavebnici LEGO a probíhá ve výstavním sále muzea „Ve Svatojánské“.

Muzejní noc bude tentokrát celá ve znamení kostiček. Představeny budou nejenom nejzajímavější témata stavebnic, která se ze stavebnice LEGO vytváří, ale i kostky v mnoha rozličných provedeních. Pro malé i velké návštěvníky bude připravena od 18.00 do 22.00 hodin tradiční zábavná hra, při které budou na několika stanovištích plnit různé úkoly. Po splnění úkolů obdrží všichni úspěšní soutěžící sladkou odměnu. Navštívit bude možné i výstavu LEGO, kde si návštěvníci budou moci dle libosti a fantazie skládat z tisíců kostiček. Průběžně budou probíhat kejklířská vystoupení skupiny Chůdadlo, která se zároveň postará i o zakončení muzejní noci velkolepou ohňovou show v hlavní roli s obří hořící kostkou.

Alexandra Zvonařová

BĚŽ NA VĚŽ - XXI. ROČNÍK

Muzeum Jindřichohradecka pořádá soutěž BĚŽ NA VĚŽ již po jednadvacáté. Letos se tato sportovně-zábavná soutěž koná v sobotu 12. května a prezentace závodníků začíná v 8.30 hodin a samotný závod v 9.00 hodin.

Soutěž většinou zabere celé sobotní dopoledne - záleží na počtu přihlášených (většinou je jich kolem padesáti). Závodníci bývají rozděleni do sedmi základních kategorií: Chlapci do 15 let, Dívky do 15 let, Mládež do 25 let, Dospělí nad 25 let, Mladší senioři nad 35 let, Starší senioři nad 45 let a Veteráni od 55 let výše.

Vítězové jednotlivých kategorií se mohou opět těšit na poháry z děbolínské keramické dílny Romany Michalisko Hulíkové a absolutnímu vítězi bude na rok propůjčen křišťálový putovní pohár ředitele muzea. Také v letošním roce bude hlavní stan a občerstvení v Dada klubu, moderovat celou akci bude tradičně Karel Sláma a komisařem závodu bude oblíbený archeolog Vladislav Burian, o zvuk se postará Caymann records.

Žádné počasí konání závodů dosud nezastavilo, při tom nepříznivém se pouze posouvá místo, odkud se do věže vybíhá. Cílem závodu je dotknout se po vyběhnutí 153 schodů zábradlí kolem ochozu, kde se měří čas. Nejrychlejším časem zdolání vyhlídkové věže v historii závodu bylo 40 vteřin a 6 setin vteřiny - o tento rekord se v roce 2015 postaral tehdy dvacetiletý Daniel Radvanský. Uvidíme, zdali se letos podaří někomu rekord překonat. Každopádně se při této akci setkáváme s pravidelnými účastníky, kteří svými výkony každoročně překonávají sami sebe.

Pavla Míchalová

VÝSTAVA O MEZIVÁLĚČNÉM JINDŘICHOVĚ HRADCI

Týdeník Ohlas od Nežárky, jenž v Jindřichově Hradci vycházel v letech 1871-1942 patří se svými 72 vydanými ročníky k nejdéle vycházejícím českým regionálním časopisům. Pro svůj všestranný obsah se stal živou kronikou města a dodnes zůstává neocenitelným zdrojem informací pro poznávání jeho historie v tomto období. To inspirovalo odborné pracovníky Muzea Jindřichohradecka k cyklu výstav se společným podtitulem *Život v Jindřichově Hradci na stránkách Ohlasu od Nežárky*. Po výstavách *Na sklonku monarchie* a *První světová válka* přichází nyní muzeum se třetím pokračováním, nazvaným *První republika*, která zahrnuje období od konce roku 1918 do podzimu 1938.

Redakci Ohlasu od Nežárky vedl v období první republiky Vilém Bohumil Landfras a po jeho skonu v roce 1931 oba podniky převzaly vdova Marie Landfrasová s dcerou Marií. Období po jeho smrti bylo pro tiskárnu i redakci těžké, zvláště v souvislosti s konkurencí

nové Svobodovy tiskárny a vznikem nového týdeníku Zájmy Českomoravské vysočiny, který vycházel od března 1931. Majitelky redakce Ohlasu se proto opíraly o stabilní příznivce týdeníku i tiskárny, k nimž patřil např. literární historik Ferdinand Strejček a zejména profesor jindřichohradeckého gymnázia, historik Jan Muk. Právě on se stal hlavním přispěvatelem a nejmenovaným redaktorem Ohlasu od Nežárky.

Výstava *První republika* dokumentuje vytváření nové jindřichohradecké samosprávy po vzniku Československa i její bouřlivé proměny v letech 1918 - 1926, kdy se ve vedení města vystřídalo hned pět starostů a dva předsedové tzv. správní komise, která dvakrát vystřídala rozpuštěné městské zastupitelstvo, i klidnější situaci v následujících letech. Pozornost výstava věnuje také československým prezidentům, T. G. Masarykovi, jenž navštívil Jindřichův Hradec v roce 1925, a E. Benešovi, jenž zařadil návštěvu města do své cesty po jižních Čechách v roce 1937.

Z nejvýznamnějších událostí je prezentována Krajin-ská výstava Českomoravské vysočiny, na níž se v létě roku 1925 pochlubilo svou činností a výrobky přes čtyři sta vystavovatelů z Jindřichova Hradce a blízkého i vzdálenějšího okolí a kterou doplnila celá řada dalších výstav, výstavek a dalších doprovodných akcí.

Výstava dále připomíná osudy zdejší nemocnice, která se transformovala z městské na okresní a byla díky vzrůstajícímu obvodu svého působení a z něho vyplývajícího počtu pacientů rozšířena o novou hospodářskou budovu a o moderní chirurgický pavilon. Vyšší školství na výstavě představují zejména gymnázium a Masarykova veřejná obchodní škola, jež se v letech 1923 a 1931 přestěhovaly do nových moderních budov v Husově ulici, velkému zájmu studujících se těšila také hospodářská škola, rozmach učnovského školství pak vyústil do stavby nové školní budovy v Miřovského ulici.

Redakci Ohlasu od Nežárky vedl v období první republiky Vilém Bohumil Landfras a po jeho skonu v roce 1931 oba podniky převzaly vdova Marie Landfrasová s dcerou Marií. Období po jeho smrti bylo pro tiskárnu i redakci těžké, zvláště v souvislosti s konkurencí

na výstavě představují zejména gymnázium a Masarykova veřejná obchodní škola, jež se v letech 1923 a 1931 přestěhovaly do nových moderních budov v Husově ulici, velkému zájmu studujících se těšila také hospodářská škola, rozmach učnovského školství pak vyústil do stavby nové školní budovy v Miřovského ulici.

Pozornost je na výstavě věnována i rozvoji jindřichohradeckého muzea, jež přestěhovalo své expozice do prostornější budovy bývalého jezuitského semináře na Balbínově náměstí, péči o tradice regionu podporoval nově vzniklý spolek Přátelé starého Jindřichova Hradce. Zásadním příspěvkem k připomenutí historie města byly Teplého Dějiny města Jindřichova Hradce, které na zakázku města vytiskla v letech 1927–1936 Landfrasova tiskárna.

Výstava neopomněla ani společenský, sportovní a kulturní život obyvatel města. Zásadní změnou byla přestavba budovy Střelnice, kterou získala TJ Sokol. Hradečané mohli navštěvovat biograf, koncerty a divadelní představení. S vervou se věnovali také sportu. Existující spolky jako tělovýchovná jednota Sokol, Veslařský a bruslařský klub nebo Cyklistický klub Čechie se dokonale přizpůsobily prostředí nové svobodné republiky a reagovaly na nově se rozvíjející zájmy jejích občanů v oblasti sportu i zaváděním nových sportovních odvětví, např. volejbalu, tenisu nebo lyžování.

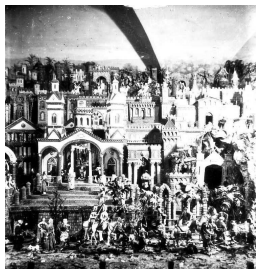
Na stránkách Ohlasu od Nežárky se v různých formách, nejčastěji v reklamách a inzerátech, připomíná také obecný pokrok související s dostupnou elektřinou, rozvoj techniky, zejména automobilismu, či šíření rozhlasu, o pozornost se přihlásila také móda či péče o tělo a zdraví.

Zajímavým zpestřením výstavy jsou pak nově zrestaurované modely dnes již neexistujících památníků, které byly v Jindřichově Hradci odhaleny ve 20. letech, dvou Kabešových sochařských děl věnovaných legionářům a obětem první světové války, které stály v parku, a Birmovy sochy J. J. Švece u bývalých kasáren.

Štěpánka Běhalová a František Fürbach

KRÝZŮV ROK

Roky končící na 8 jsou vždy v muzeu věnovány Tomáši Krýzovi (1838–1918), nejvýznamnějšímu českému betlemáři a autoru největšího betlému na světě. Letošní rok je o to významnější, že 31. května uplyne 100 let od jeho úmrtí. U příležitosti tohoto výročí bude uspořádáno několik akcí, které tohoto významného jindřichohradeckého občana připomenou. Během léta bude možnost setkat se na společném popovídání v právě restaurovaných Krýzových jesličkách s pracovníky muzea a restaurátory, kteří se náročnému restaurování věnují. Hlavním připomenutím Krýzova odkazu bude tradiční Mezinárodní soutěžní výstava betlémů „Nožík Tomáše Krýzy“, která se uskuteční v kostele sv. Jana

Křtitele a v přilehlých probíhat výstava „Jihočeské betlémy“, která představí výběr historických i současných betlémů nacházejících se v depozitáři muzea, jejichž podnětem pro několikadeletý sběr byl právě Krýzův betlém. Spolu s výstavami proběhne od 28. do 30. listopadu 2018 v konferenčním sále muzea Mezinárodní vědecká konference „Betlémy stále živé III“, na které budou účastníci z Itálie, Rakouska, Německa,

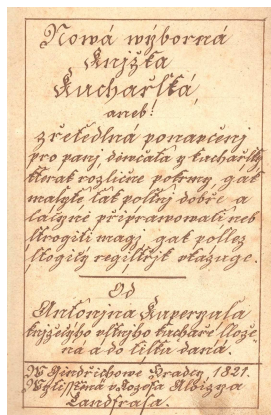
Slovenska a České republiky přednášet o historii i současnosti betlemářství u nás i v zahraničí. Na konferenci naváže od 1. do 2. prosince již tradiční akce JINoHRÁtky, která se snaží za přispění současných tvůrců betlémů a tvůrčích dílen propagovat tradice jindřichohradeckého betlemářství.

Alexandra Zvonařová

KUCHAŘKY Z JINDŘICHOHRADECKÉ LANDFRASOVY TISKÁRNY

Kuchařky byly oblíbenou součástí tiskařské a vydavatelské produkce naučné literatury. V Jindřichově Hradci se tiskly skutečné kuchařky s recepty až od 19. století spolu s dalšími tituly, které se zabývaly domácností, hospodářstvím, zdravím i vařením. Muzeum Jindřichohradecká má ve své knihovně sbírce řadu kuchařských knih, ať již rukopisných, tak tištěných v jindřichohradeckých i jiných tiskárnách. V poslední době obohatilo tento soubor dvěma zajímavými přírůstky.

V roce 2013 zakoupilo muzeum do svých sbírek vázaný rukopis *Nové výběrné knížky kuchařské* z pozůstalosti rodiny, jejichž předkové působili v klášterní kuchyni ve Zlaté Koruně. K tomuto titulu je přivázán ještě rukou psaný stostránkový titul *Kochbuch od paní správcovy Siglový*. Se zakoupeným rukopisem souvisí tisk totožného titulu, který pochází z Landfrasovy tiskárny z roku 1821. Zajímavé je, že právě k textu této knihy se vyjádřila v předmluvě ke druhému vydání své *Domácí kuchařky* z 31. prosince 1829 Magdalena Dobromila Rettigová. Autorka úvodu obviňuje tiskaře Landfrase, že vydal pod jménem smyšleného autora její vlastní rukopis, který odevzdala královéhradeckému tiskaři Pospíšilovi. Dodává, že: „Tato knížka (Landfrasovo vydání, pozn. aut.) vyšla hned roku 1821, kdežto má teprv roku 1826 vyjítí mohla, protože jsem ji opět nově vypracovati musela. Kdo tu od Landfrasy prv již koupenou měl a mou pak koupil, nemohl jinak se domejšlet, než že jsem z té Kuperiusové čerpala a pak se co vrána peřím pávovým šlechtila, vydávajíc cizí práci za práci svou, a tím jsem mnohou otržku zaslech-nouti musela“. Dále se ohrazuje, že ona nemohla z Kuperiový kuchařky čerpat, protože nikdo takový nežil „a jen výtvor zchytralosti jindřichohradeckého impresora jest, který pod tímto pláštíčkem zisk svůj vyhledávaje, dvoje vydání proti všemu právu obstaral, čehož důkazy na cestě právní vysoce slavným ouřadům a škodu trpícímu královéhradeckému impresoru ztráta jakouž skrze prodej oně klamně knihy trpěl, nahrazena byla i dalsímu prodeji se zabránilo, a tak kupující déle klamání nebyli.“

Druhým zajímavým úplně novým přírůstkem je *Bohobojná Kuchařka*, kteráž jistému paustevníku skrze anděla představená byla, že by ona jemu v pobožnosti života jeho ve všem rovná byla tištěná u Landfrase v roce 1841. Tento několikastránkový mravně náboženský spisek, který čerpal z *Duchovní kuchařky* přeložené Tobášem Mauřenínem v roce 1595, je součástí nově zakoupeného konvolutu čtyř Landfrasových tisků. Neobsahuje však recepty na přípravu pokrmů, ale katolická rozjímání vykládaná prostřednictvím každodenních povinností žen. Těšil se oblíbě již v 18. století, kdy jej vydala v roce 1761 a následně ještě koncem století jindřichohradecká Hilgartnerova tiskárna. Podobné tituly vyšly ještě v roce 1772 v Olomouci u J. Hirnleové a v roce 1782 v Litomyšli u V. Turečka. K titulu se opakovaně vrátil jindřichohradecký tiskař Alois Josef Landfras ve zmíněném nově získaném vydání z roku 1841, kterým jsme doplnili soubor končící Landfrasovým vydáním z roku 1862.

Štěpánka Běhalová

Z p r á v y

Expozice v jezuitském semináři - otevřeno denně mimo pondělí od 8.30 do 12.00 a od 13.00 do 17.00 hodin. **Městská vyhlídková věž** je otevřena o víkendech a o státních svátcích od 10.00 do 12.30 a od 13.30 do 18.00 hodin. **Výstavní prostory v minoritském klášteře** jsou otevřeny denně mimo pondělí od 9.00 do 12.00 a od 13.00 do 16.00 hodin. **Kostel sv. Jana Křtitele** je pro veřejnost uzavřen.

Knihovna Muzea Jindřichohradecka s badatelnou ve Štítného ulici poskytuje služby pro veřejnost po celý rok v pondělí a ve středu od 12.30 do 15.30 hodin.

Ve čtvrtek 3. května od 16.00 hodin se ve výstavním sále Ve Svatojánské" koná vernisáž výstavy z cyklu Kdo si hraje, nezlobí! s názvem **SVĚT KOSTIČEK**. Výstava potrvá do 30. prosince 2018.

Muzeum Jindřichohradecka pořádá ve čtvrtek 10. května od 16.00 hodin vernisáž výstavy **PRVNÍ REPUBLIKA**, kde bude představen život v Jindřichově Hradci, jak jej zaznamenal týdeník Ohlas od Nežárky. Vystoupí JH swing band. Výstava potrvá do 30. prosince 2018.

Již XXI. ročník soutěže BĚŽ NA VĚŽ se koná **v sobotu 12. května**. Prezentace závodníků u městské vyhlídkové věže **od 8.30 hodin**. Závod začíná od 9.00 hodin.

V pondělí 14. května od 19.00 hodin se koná setkání Spolku přátel starého Jindřichova Hradce s přednáškou PaedDr. Františka Fürbacha a MgA. Jakuba Valáška **POMNÍKY A PAMÁTNÍKY V JINDŘICHOVĚ HRADCI**. Konferenční sál muzea ve Štítného ulici. Vstup volný.

Jindřichohradecké muzeum a spolek Otevřená Okna pořádají v konferenčním sále **ve čtvrtek 17. května od 16.00 hodin** výstavu **15 LET S VÁMI**. Výstava potrvá do 21. června 2018.

Zveme Vás na MUZEJNÍ NOC V KOSTCE pořádanou na téma stavebnice LEGO, která se koná **v pátek 25. května od 18.00 do 22.00 hodin**. Na programu hra pro děti s plněním úkolů a řada vystoupení pro děti i dospělé.

Do výstavní síně "V jezuitském semináři" a do křížové chodby minoritského kláštera ve Štítného ulici zveme na výstavu **NÁVRATY BEDŘICHA BUDILA. K PĚTASEDM-DESÁTINÁM**. Díla jindřichohradeckého malíře budou prezentována do 3. června 2018.

NOVUM – měsíční zpravodaj Muzea Jindřichohradecka

Ročník XXVII. 5/2018

Odpovědný redaktor: PhDr. Jaroslav Píkal

Registrační značka: MK ČR 11673

Výkonný redaktor: Pavla Míchalová

www.mjh.cz

Adresa: Muzeum Jindřichohradecka, Balbínovo náměstí 19/I,

Jindřichův Hradec, 377 01

Telefon: 384 363 660 (pokladna), 384 363 661 (pracovny),

E-mail: muzeum@mjh.cz